

PAGINA 3

Broeder Thomas over het celibaat

PAGINA 5

Stembureaus in kerken populair bij Hagenaars

PAGINA 8

Jan Rot over de Matthäus Passion

EN VERDER Leden Kruispunt willen kerk redden ■ Vijf vragen voor Ijjo Akkerman ■ Jezus volgens een jood en een christen ■ Latijnse liturgie populair

FOTO EO

'The Passion' als televisie-evenement

'Paasspektakel' door Haagse binnenstad

The Passion, vorig jaar in Rotterdam: muziekfeest of sober medelijden?

OPINIE Wat ooit een huiveringwekkend drama was, wordt nu een 'paasspektakel' met veel plezier voor de kijkers thuis. Daar kunnen de Haagse kerken niet tegenop, meent Rob van Essen. Hij zal met gemengde gevoelens naar The Passion kijken, het televisie-evenement dat dit jaar door de Haagse binnenstad trekt.

ER WORDT MOMENTEEL AFGETELD naar (Witte) donderdag 28 maart, want dan staat Den Haag in het middelpunt van de belangstelling. Wethouder Marjolein de Jong vindt The Passion een uitstekende manier om kennis te maken met de bijzondere plekjes van Den Haag. 'Veel kijkplezier en snel tot ziens in Den Haag', zegt ze op de website van de Evangelische Omroep.

Het Haagse CDA is blij dat The Passion naar onze stad komt en hoopt dat dit gebeuren 'Den Haag op de kaart zal zetten'. Alle media hebben het bericht van de omroepen (EO en RKK) overgenomen en eindigen met de cliffhanger dat de 'grote namen' van wie meespelen nog bekend gemaakt worden. Wel kun je bij de EO al opgeven om mee

te lopen in de stoet achter het kruis. Het is voor de derde keer dat dit 'paasspektakel' (zo door de EO aangekondigd) in ons land plaats heeft. We hebben het afgekeken van de BBC die in

Jezus wordt kleine jongen bij het opgepimpte kruis

2006 'The Passion for Manchester' uitzond. Na Gouda en Rotterdam is nu de hofstad aan de beurt. Dat in het Haagse naar zijn komst wordt uitgezien

Lees verder op pagina 2

Palestijnse christen zoekt steun in Nederland

'Wij weigeren vijanden te zijn'

ACHTERGROND Een bekende Palestijnse christelijke boer bezoekt deze maand Den Haag. In het 'beloofde land' van Israëlische kolonisten vrees hij van zijn land beroofd te worden. Hij zoekt internationale steun.

MISSCHIEF STOND JEZUS WEL op Daoud Nassars heuveltop toen hij zijn aanhang toesprak over de barmhartige Samaritaan. Daoud, een christelijke landbouwer op de Westelijke Jordaanoever, treedt graag in zijn voetsporen. Het verhaal gaat dat twee hooggeplaatste Joden weigerden een gewonde te helpen die naast de weg om hulp

smeekte. Een Samaritaan, van het volk dat door de Joden geminacht werd, bekommerde zich wel. 'Het is voor christenen belangrijk om na te gaan wat de profeet met zijn parabel bedoelde', zegt Daoud. Vanaf de heuveltop zou Jezus' blik vandaag de dag gevangen worden door een 620 kilometer lange barrière van hekken, prikkeldraad, muren, greppels en uitkijktorens.

Kolonisten

De barrière is volgens de Israëlische overheid nodig om landgenoten te beschermen tegen aanslagen van Palestijnse terroristen. Binnen Israël mogen de Palestijnen op de Westelijke Jor-

'Ik sta voor een radicale, gevaarlijke opdracht'

daanoever wonen. Zo'n vijftien procent is daar moslim, zeventien procent is joods, acht procent christen. Het overgrote deel van deze 'apartheidsmuur' overschrijdt de internationaal erkende grens (de 'groene lijn' uit 1948) tussen Israël en de Westelijke Jordaanoever. Steeds meer Palestijnse gebieden raken omheind door of ingelijfd bij Israël. De inwoners van Bethlehem, waar Daoud dichtbij woont, zijn

Daoud Nassar is blij met iedere bezoeker van zijn vredesoase.

ballingen geworden: een acht meter hoge muur en strenge grenscontroles beperken hun bewegingsvrijheid. Daoud Nassar is misschien hetzelfde

lot beschoren. Al twintig jaar bestieren Amerikaanse en Oost-Europese kolo-

Lees verder op pagina 2

Bank voor babyspullen

Hulpverlenende instanties halen bij de BabyBullenBak graag kleertjes, slaap- en draagzakjes, badjes, babyboxjes, kinderwagens, buggy's, luiers, kraampakketten en positiekleding.

INFO: JENNEKE VAN VEELLEN, TEL. 070 318 16 16 OF JVANVEELLEN@STEK-DEN-HAAG.NL.

advertentie

Reinoud Schoemaker,
LETSELSCHADE ADVOCaat
Uw letsel mijn zorg
070 - 40 43 34 6
ADVOCaat@REINBOUDSCHOEMAKER.NL
WWW.REINBOUDSCHOEMAKER.NL

NIEUWS Jonge moeders die moeilijk babyspulletjes kunnen kopen, worden sinds kort geholpen met de BabyBullenBank.

De BabyBullenBank is een vrijwilligersinitiatief van Stek, de uitvoeringsorganisatie van de Protestantse Diaconie. Wie met eigen babyspullen een plezier wil doen aan nieuwe moeders, die ze niet betalen kunnen, kan ze bij Stek komen inleveren.

Kosterechtpaar Toet verlaat Prinses Julianakerk

Altijd paraat voor iedereen

INTERVIEW Weemoedig en tevreden blikt het kosterechtpaar Annie en Leen Toet terug op bijna veertig dienstbare jaren in de Prinses Julianakerk op Scheveningen. Aan anekdotes geen gebrek.

HET WORDT SNEL DUIDELIJK wanneer Annie (68) en Leen (70) Toet een rondleiding geven door kerk en kosterswoning: ze zijn nog niet volledig losgekomen van hun langdurige verbintenis met de Prinses Julianakerk in Duindorp. 'Toen we begonnen was ik dertig, mijn man tweeëndertig', zegt Annie. Het is 'een hele overgang' om de kosterswoning te verlaten, vindt ze. Graag was het echtpaar er blijven wonen. Maar het gaat hen nog meer aan het hart dat ze niet langer verantwoordelijk zijn voor de kerk; dag en nacht, want kosters hebben eigenlijk nooit vrij.

Als de kleden voor het avondmaal niet gewassen, het zilver niet gepoetst en de stoelen niet rechtgezet moeten worden, is er wel een scherp toezienend blik op het licht en de verwarming nodig.

Stephan de Jong over levenskunst

DRAAIT LEVENSKUNST OM WIJSHEID OF vaardigheid? En kunnen we ons de kunst van het leven ook eigen maken zonder inspiratie van de christelijke traditie? Predikant, beeldend kunstenaar en schrijver Stephan de Jong heeft zijn antwoorden op deze vragen uitge-

Annie Toet was dan officieel 'de kosteres', maar ook Leen was bij allerlei klusjes betrokken. 'De koster heeft als taak alle plooiën glad te strijken', zegt Leen, 'zonder dat iemand er wat van merkt. Zo geruisloos mogelijk.' Dat betekende dat hij tot in de nok van de kerk moest klimmen om een doorgebrande lamp te vervangen. Een hele klauterpartij langs laddertjes en over

Lees verder op pagina 2

werkt in enkele boeken over levenskunst. Hij vertelt erover in spiritueel centrum De Boskant en gaat in discussie met publiek.

MAANDAG 4 MAART, 19:30 UUR.
DE BOSKANT. OPGAVE: DEBOSKANT.NL

The Passion

Vervolg van pagina 1

wijst op een opmerkelijke cultuurverandering.

Naar een emotiecultuur

Deze cultuurverandering, die een 'evenement' als dit mogelijk maakt, heeft twee kenmerken. Waar men vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw luidruchtig afscheid nam van kerk en religie, zien we dat (niet-instituutgebonden) spiritualiteit momenteel hoge ogen gooit. Een 'knuffelboeddha' is de meest recente verworvenheid, die echte boeddhisten moet doen huiveren. Het was in die kille jaren van seculiere tegenwind dat de Evangelische Omroep ontstond en orthodoxe gelovigen 'marsen voor Jezus' door de stad hielden; gebedswandelingen en manifestaties tegen verandering en abortus.

Met erkenning van de kleinburgerlijke en moralistische toonzetting, moet gezegd worden dat hun strijd niet alleen tegen windmolens was. Ook bui-

ten de kerk wordt nu weer om gezag op school en in opvoeding gevraagd. En men is niet trots op de seksuele overloosheid van eertijds.

Daarnaast vervreemden sinds de jaren zestig veel hoger opgeleiden van de kerk(en). Daar was weinig ruimte voor kunst en mystiek of men haakte

Passen asielzoekers ook in het script?

af, omdat de kerk te politiek eenzijdig werd. Maar in Naarden en in talloze concertzalen bleiden de uitvoeringen van de Mattheüs Passion op. Onder het 'Ruhe sanfte, sanfte Ruh' mocht je een traantje wegpinken. Inmiddels heeft de 'emotiecultuur' bezit genomen van de omroepen, die daar nu de straat mee opgaan. De Jezus waar het om gaat in het verhaal, wordt een kleine jongen bij het reusachtig opgepompte kruis. Wat huiveringwekkend was, wordt 'paaspektakel' met veel kijkplezier. In de

Deze maand bij de Hofvijver: bijbels lijdensverhaal als kijkplezier.

aankondiging wordt Den Haag de stad van de macht genoemd, zoals eertijds Jeruzalem. Dat de lijdende Jezus in het heden gevonden wordt, bijvoorbeeld bij de 'geklinkerde' asielzoekers, past vrees ik niet in dit Haagse reclame-offensief.

'Ik vond het echt leuk in Rotterdam', zei een presentator op radio 3FM in een gesprek met iemand van de EO. Ja, het moet leuk worden. Daar kunnen we in de - overgebleven - Haagse kerken niet tegenop. Op Witte Donderdag, de dag van The Passion, hebben wij geen ander evenement dan de so-

bere tekenen van brood en wijn, waarmee Jezus onder ons aanwezig is. Typerend vind ik trouwens dat de landelijke Protestantse Kerk een mailtje aan de Haagse Protestantse Gemeente voldeende vond om te vertellen dat men eraan kwam. Geef iets in handen van de regisseurs en je wordt toeschouwer.

Er is een enkele moperaar op internet te vinden, die niets heeft met 'die RK-Jezus zijn kruisening kwats toneel'. Maar anderen roepen hem tot de orde: het is goed voor horeca en hotels en genereert extra geld voor de middenstand. Bovendien is het evenement, zo schrijft het Uitbureau, gratis te bezoeken. Hoe dan ook, veel mooie plaatjes van Den Haag straks en bekende Nederlanders die de glansrollen spelen. Maar die uitgeprocdeerde asielzoekers in de Vogelwijk, passen zij nog in het script? Links en rechts van Jezus wellicht. Of is dat niet leuk?

ROB VAN ESSEN

THE PASSION, 28 MAART, 20.25 UUR. NEDERLAND 1. INFO: EO.NL

Daoud Nassar

Vervolg van pagina 1

nisten zijn landgoed van 42 hectare. Het zou hen van Godswege beloofd zijn. Om de boer, zijn vrouw en twee kinderen weg te krijgen, versperren ze het land met rotsblokken, vernielen ze de wijngaarden en is de toevoer van water en elektra afgesloten. Dit 'christenpesten' heeft Daoud strijdvaardig gemaakt. Zijn opdracht is 'radicaal en gevaarlijk'.

Oase van vrede

'In zijn gelijkenis over de barmhartige Samaritaan', verklaart Daoud, 'liet Jezus ons afvragen wat naastenliefde betekent.' Het antwoord heeft hij gegrift op een steen naast het grenshek van

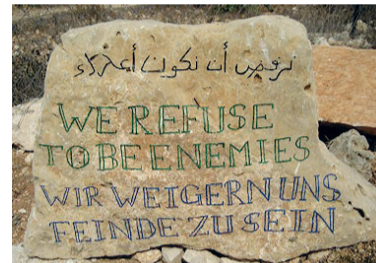
zijn landgoed: 'Wij weigeren vijanden te zijn.' Dit is het devies van zijn strijd tegen de vijandigheid geworden. Daoud licht toe: 'Iedereen is onze naaste, dus moeten we iedereen leren liefhebben. Met name degene die wij normaliter haten. Naastenliefde is grenzeloos. Pas wanneer wij haar nalieven, doorbreken wij de etnische, religieuze en bestuurlijke grenzen die een barrière vormen voor ons geluk. Jezus' parabel was overigens niet uitsluitend bedoeld als lesje voor orthodoxe of haatdragende joden.'

Daouds landbouwbedrijf is omgedoopt tot een 'Tent van naties': een kampeerpark voor jongeren uit alle werelddelen. Hij vertelt hun over het grensconflict en laat ze meewerken bij de aanplant, de verzorging van het terrein en de oogst. 'Ik hoop dat op die manier het

begrip tussen jongeren met verschillende culturele achtergronden toeneemt.' Tot zijn blijdschap nemen ook steeds meer Israëliërs uit de omgeving een kijkje in zijn vredesoase, waar zij toenadering tot Palestijnen vinden.

Herdersgrotten

Daoud heeft met Ottomaanse, Britse, Jordanees en Israëliëse documenten bij het Israëliëse Hoog Gerechtshof proberen aan te tonen dat het grondgebied sinds 1919 eigendom is van zijn voorouders. Hoewel hij de zaak heeft gewonnen, volgen de militaire rechtbanken op de Westelijke Jordaanoever, die daar voor de rechtspraak verantwoordelijk zijn, een eigen code. De vernielingen gaan door. Bouwen is sinds kort verboden. Daarom heeft de familie met vrijwilligers oude, ondergrond-

'Wij weigeren vijanden te zijn', staat in drie talen op een grenssteen gegrift.

se herdersgrotten opnieuw uitgegraven en er waterbassins, ontmoetingsruimten en een kapel in aangelegd. Met zonne-energie en een eigen afvalverwerking probeert het boerenbedrijf zich te behelpen. 'We leven een beetje zoals Jezus vroeger', aldus Daoud. In het ergste - en niet uitgesloten - ge-

val verlegt de Israëliëse overheid uiteindelijk toch haar grens en sluit zij de Tent van naties op binnen Israëliësch grondgebied. Dan kan de familie Nassar haar eigen Exodus schrijven.

Wie van dichtbij wil meemaken hoe het bijna uitzichtloze conflict tussen Israëliërs en Palestijnen het leven van een christelijk boerengezin beheerst, kan met Daoud Nassar in gesprek. IKV/Pax Christi begeleiden zijn bezoek aan Nederland. In Den Haag bevestert de organisatie bij het Oecumenisch Beraad Duinoord.

ROBERT REIJNS

ONTMOETING MET DAOUD NASSAR. VRIJDAG 22 MAART, 19.30 UUR. NOORDERKERK.

Altijd paraat

Vervolg van pagina 1

smalle looppaden, die hij ondanks zijn gevorderde leeftijd zonder morren even voordeet. Klusjes met elektra en techniek waren eveneens in goede handen. Soms moest het uurwerk van de kerkklok bijgesteld worden, hoog in de vierkante toren. Daarbij was het een geluk dat klokken maken een hobby van Leen is en zoon Albert aanleg voor techniek heeft. Ooit had de geluidsinstallatie het de dag voor Pinksterven begeven. Wonder bij wonder kregen vader en zoon alles in een halve dag weer aan de praat. De pinksterviering kon gewoon doorgaan.

Annie en Leen Toet in hun dierbare Prinses Julianakerk op Scheveningen (Duindorp).

Peukjes en papiertjes

Aan mooie anekdotes over hun decenniale dienstbaarheid geen gebrek. Er waren kerkgangers die zo in de kosterswoning naar binnen keken maar

onbeschaamd peukjes en papiertjes op het pad gooiden. Dat waren mensen van wie je zoiets het minst zou verwachten, aldus Annie. Zwervers klopden vaak aan voor geld, soms met de

onwaarschijnlijkste verhalen. Annie en Leen wezen deze verschoppelingen nooit de deur maar gaven koffie, brood en vaak ook kleding. Niet zelden uit de kast van Leen, zelfs als deze daar

niet van wist. 'Je hebt een sociale taak en doet het uit liefde voor Jezus', luidt de eenvoudige reden van Annie. Voor één dominee waste, steef en streek Annie tweeëntwintig jaar lang de beffen van zijn ambtskleding. 's Mans vrouw had er geen zin in.

Leen stelde de klok in de toren even bij

Troonsafstand

Annie herinnert zich dat de voltallige kerkeraad een plaats zocht in hun huiskamer om, gekluisterd voor de televisie, de troonsafstand van koningin Juliana te volgen. Annie schonk dus vierentwintig "bakkies". Ze was dit wel gewend hoor: voordat er een keukentje in de consistoriekamer was, liep zij daar jarenlang met een ouderwetse ketel naartoe om de heren tijdens hun

vergaderingen van koffie te voorzien. Er was die keer dat de stukadoor bij de verbouwing van de kosterswoning de klokken voor een begrafenisstoot moest luiden; Annie paste buitenshuis op een ziek dochtertje en Leen was aan het werk. Leen had gewoon een baan als uitvoerder bij een telecombedrijf. Er zijn heel wat veranderingen aan de deur van het echtpaar Toet voorbij getrokken. Zoals de ontkerkelijking, die vooral Annie aan het hart ging. Het bezoek aan de Prinses Julianakerk verminderde in de loop van haar kosterschap met twee derde. 'Daar heb ik toch wel moeite mee gehad.' Alle veranderingen, waaronder hun afscheid als kosterechtpaar, horen nu eenmaal bij het leven, vindt Annie. 'Overal is een tijd voor en dat moet je accepteren.' Voor haar werk is Annie Toet door de Protestantse Kerk met een zilveren speldje onderscheiden.

MATTHIJS TERMEER

Ruud Ubels over het nut van doemdenken

'Optimisten zijn naïef'

REPORTAGE Van de bijbelse profeten tot de cultuurpessimisten van nu: doemdenkers worden eerder weggehoord dan aangehoord. Ruud Ubels schreef een lofzang voor hen.

Ruud Ubels schrijft ruim vierendertig jaar voor het Nederlands Dagblad en werkt de laatste jaren op de redactie economie. Daar schreef hij afgelopen najaar over 'het nut van doemdenken'. Want helpt optimisme ons eigenlijk wel de dag van morgen te laten bevallen van al het betere waarvan zij zwanger is? Redden voor spiritueel centrum De Boskant om hem eens tijdens een lunch-

concert aan de tand te voelen over deze tegendraadse stellingname.

Bouwen op drijfzand

Wat verstaat Ubels onder zo'n beladen begrip als 'doemdenken'? 'Het doemdenken zie ik als een gezonde vorm van realiteitszin. Deze plaats ik tegenover het ongebreidelde optimisme waarin de crisis naar mijn mening voor een belangrijk deel geworteld is.' Op de vraag hoe optimisme bijgedragen kan hebben aan de economische crisis, antwoordt Ubels: 'Optimisme is een veelal ongegronde stemming omdat zij ontsproten is aan de hoop, niet aan het gegevene. Mensen nemen niet de alledaagse werkelijkheid, maar de

toekomstige verwachtingen als grondslag voor het handelen. Als de verwachting voor de toekomst vervolgens bestaat uit het naïeve - en ongegronde - geloof dat morgen alles beter zal zijn, dan bouwen wij onze toekomst op drijfzand.'

Waar dit grenzeloze optimisme vandaan komt weet Ubels niet precies te duiden. In 1973 zag hij als kleine jongen premier Joop den Uyl ten tijde van de oliecrisis verkondigen dat 'het nooit meer wordt zoals het was'. Hij ervoer dat het in de jaren tachtig vrijwel onmogelijk was een baan te vinden. Dat heeft hem een terughoudendheid opgeleverd die hij mist bij de generaties die nu aan het roer van het land staan.

Is optimisme geen noodzaak? Verstarren wij niet wanneer wij niet geloven dat alles beter zal worden? We moeten natuurlijk blijven dromen, antwoordt

Ubels, 'maar uiteindelijk gaat het erom niet verder te willen springen dan je polsstok lang is.' Is dat niet eerder gezonde Nederlandse nuchterheid dan een uitgesproken vorm van doemdenken? Ubels: 'Wellicht wel. Als historicus ben ik gewend in de achteruitkijkspiegel te kijken. Ik zie dat op goede tijden altijd slechte volgen. De economie is geen exacte wetenschap die zich tot in detail laat voorspellen, maar hangt van toevalligheden aan elkaar.'

Kortom, de geschiedenis roept volgens Ubels de goede verstaander op de toevalligheid van onze welvaart in perspectief te plaatsen en rekening te houden met de wetenschap dat niets zeker is - behalve het feit dat alles onzeker is.

Als ware het om het contrast met de pessimistische toon van Ubels op te zoeken, vingen de leerlingen van het Koninklijk Conservatorium het lunchconcert aan met een sonate van Telemann. Een stuk dat zich kenmerkt door de frivoliteit en vrolijkheid die barokmuziek eigen is. Een frivoliteit die zich des te meer aan de bezoeker opdrong door de intieme sfeer in De Boskant. Een positieve noot dus, ondanks aandacht voor het pessimisme.

AAD HOOGDIJN

Pater Thomas over het celibaat

‘Onze gevoelens hebben we natuurlijk niet uitgeschakeld’

INTERVIEW **Waarom kiest een jongeman voor een celibatair leven? Is dat niet uit de tijd? Pater Thomas (36) is prior van de Broeders van Sint Jan in Den Haag. Hij is ingetreden op z'n achttiende en is gewijd priester. Hij vertelt over zijn leven. ‘Trouw zijn is niet zo gemakkelijk. Dat moet je bevechten.’**

‘Ik wist al jong dat ik het plan van God voor mijn leven wilde volgen. Aanvankelijk wist ik niet precies wat dat plan was, tot ik in een kapel in een moment van stilte om me heen keek en wist: dit is mijn familie, hier hoor ik thuis, ik wil broeder worden. In zo'n stadium is dat nog naïef. Je ontvangt en voelt iets. Daarom heb je vijf à zes jaar de tijd om naar je eeuwige gelofte toe te groeien. Je leert in die tijd keuzes te maken en jezelf kennen.

Onnatuurlijk?

Het celibaat heeft bij mij niet tot twijfels geleid. Je hoort sommigen zeggen

‘Je kunt niet van jezelf weglopen’

dat ze het onnatuurlijk vinden, maar dat is maar de vraag. Celibatair leven is denk ik niet te begrijpen volgens onze natuurlijke natuur. Een mens is niet geschapen om alleen te blijven. Wat dat betreft zijn we allemaal gelijk, we zoeken een metgezel. De religieus heeft zo iemand gevonden: Jezus Christus. Hij heeft hem ontmoet en ontdekt dat God zijn hart kan vervul-

Pater Thomas: ‘Liefde wordt in stillere wateren ontdekt’

len. Toch blijft die religieus in zijn mensenhart nog steeds de roeping voor het huwelijk hebben. Dan is de vraag of de toewijding aan God over die natuurlijke roeping heen kan.

Elders is een vergelijkbare vraag actueel. Een topsporter offert ontzettend veel op en dat vinden we allemaal mooi. Het religieuze leven voelen we

echter minder goed aan, waardoor het offer dat een religieuze mens brengt moeilijker zichtbaar is. Men denkt daardoor dat het celibaat onnatuurlijk is en frustraties oplevert. Maar iemand die met Jezus wil leven, wil alles op alles zetten om zich daarvoor vrij te maken. Daar offer je bepaalde dingen voor op: ik heb bijvoorbeeld geen universitaire studie genoten, geen

baan, geen salaris, geen eigen bankrekening en ik heb een leven in zuiverheid beloofd.

Het celibaat is veel meer dan niet met iemand naar bed gaan. Het celibaat is een innerlijk gegeven, met heel je hart willen toebehoren aan God. Wij doen de gelofte van armoede, kuisheid en

‘Een mens is niet geschapen om alleen te blijven’

gehoorzaamheid. Op het moment dat ik die uitspraak wil dat niet zeggen dat ik dat ook ben. We leven als broeders samen en zeggen: dit willen we, maar help me alsjeblieft als ik wankel. Onze gevoelens spelen natuurlijk mee, die hebben we niet uitgeschakeld. Natuurlijk zijn we kinderen van deze tijd. Trouw zijn is niet zo gemakkelijk, dat moet je bevechten. Filosofie helpt daarbij, bijvoorbeeld door een rangschikking te maken van hoofden en bijzaken. Bijvoorbeeld als het gaat om ‘seksualiteit’, een thema in dat spanningsveld. Wij doen de gelofte aan God toe te behoren. Niet als een soort vlucht omdat je ergens niet mee kunt omgaan. Dat heeft geen zin, je kunt niet van jezelf weglopen. Ik verlang om met mijn hart bij God te zijn en dat is een hele klus. God zie je niet en kun je niet aanraken. Die relatie is daardoor kwetsbaar, maar tegelijk

ook krachtig.

Als religieus ben je niet van hout en zeker niet ongevoelig. Het kan gebeuren dat je je tot iemand aangetrokken voelt. Maar ook dan wil je nog steeds met je hart bij God zijn. Voelen en willen zijn niet hetzelfde. Liefde gaat dieper dan een gevoel.

Liefde wordt in stillere wateren ontdekt; dat is vaak wat anders dan het vuurwerk dat je voor iemand kunt voelen. Het gaat erom de relatie - of dat nou met God is of met een medemens - zo stevig en hecht te maken dat zij woelige golven aan kan, als die zich aandienen. Daar ben je zelf verantwoordelijk voor. Wat dat betreft is het voor ons niet anders dan voor iemand die, op moeilijke momenten, innerlijk de trouw voor zijn echtgenote bevecht. Iedereen heeft een weg te gaan naar wat belangrijk is en naar wat hij niet wil opgeven; waarin hij misschien onderuit gaat, maar wat hij niet wil loslaten.

Geen opofferingsverhaal

Er zijn fasen waarin die gehoorzaamheid ontzettend moeilijk is. Als religieus geef je de touwtjes uit handen. Je zegt: ‘Ik wil dat God mijn leven leidt.’ Dat wil ik echt, maar soms moet ik ook de overtuiging zoeken. Het is moeilijk om altijd toegewijd te zijn, maar geeft dat? Nee, het hoeft niet allemaal gemakkelijk te zijn. Celibatair leven is voor mij een getuigenis van de kracht van de liefde van Christus: is Hij in staat mijn leven te vervullen of moet ik er van alles bij hebben? Dat is geen opofferingsverhaal, het is de roeping waarvan wij geloven dat die van God komt.’

JOLLY VAN DER VELDEN

PATER THOMAS HOUDT VAN 22 T/M 24 MAART EEN VORMINGSWEEKEND VOOR 18-35 JARIGEN OVER ‘LIEFDE MOET JE LEREN’. INFO: JOHANNESACADEMY.NL

Straatpastoraat niet gekortwiekt

NIEUWS De subsidie van de Gemeente Den Haag aan het Straatpastoraat wordt dit jaar niet gehalveerd.

HET STRAATPASTORAAT HING even aan een zijden draadje. De Gemeente Den Haag leek de subsidie, die nu een kleine ton bedraagt, te willen halveren. Maar dankzij protesten in en buiten de gemeenteraad is wethouder Baldewingsh

(PvdA) overstag gegaan. Hoe de gemeentelijke bijdrage, de komende jaren uitvalt, is nog niet zeker.

De pastores Mariëtte Brekelmans en Klaas Koffeman, en een grote groep vrijwilligers, richten zich op Haagse thuis- en daklozen van alle leeftijden die nauwelijks over de vloer komen bij officiële hulpverleningsinstanties. Ze zoeken hen zowel overdag als 's avonds op en proberen praktische hulp te ver-

lenen. Ook voeren ze persoonlijke gesprekken; een vorm van contact die nergens anders geboden wordt. Iedere vrijdag is er in het Stads klooster aan het Westeinde een kerkdienst, gevolgd door een maaltijd. Daaraan nemen zo'n tachtig tot honderd bezoekers deel.

‘Feestelijk’ gesprek met een vrijwilligster.

Latijnse liturgie hoog gewaardeerd

NIEUWS Afgelopen zomer hebben parochianen van de St. Jacobusparochie (Parkstraatkerk) een enquête ingevuld over hun kerkelijke voorkeuren.

DE VRAGENLIJST IS INGEVULD door 20 % van alle parochianen, namelijk 332 personen. Van hen woont 83 % buiten het parochiegebied. Deze zogenaamde buitenteritoriale invullers blijken opmerkelijk veel belang te hechten aan de traditionele liturgie. 66 % geeft in een open antwoord aan, de eucharistievieringen het belangrijkste van alle kerkelijke activiteiten te vinden. Daarnaast bezoekt een kleine meerderheid (58 %) het liefst de Latijnse mis met Gregoriaans koor.

Bijna 30 % van de invullers neemt wel eens deel aan de activiteiten van de Broeders van Sint Jan of aan catecheseavonden. Het late tijdstip van de ac-

tiviteiten en tijdgebrek - maar niet desinteresse - verklaren dit kleine getal.

In de enquête hebben de invullers verschillende suggesties voor nieuwe activiteiten gedaan. Te denken valt aan bezigheden voor senioren overdag en aandacht voor (her)intreders tussen de dertig en veertig jaar. Dit ideeënoverzicht is opvraagbaar bij de parochie.

Aan de hand van de uitkomsten wil het parochiebestuur nadenken over nieuwe activiteiten voor parochianen. In de St. Jacobusparochie is 46 % van de parochianen ouder dan vijftien jaar; 31 % is ouder dan vijftien jaar, en 23 % is jonger.

IN - D R U K

EEN VREEDZAAM ORANJEVOLKJE

RUIJ OVER ACHTEN ZETTE IK DE TELEVISIE aan om nog wat nieuws mee te krijgen. Heel het Journaal bleek in het teken te staan van de mededeling van de koningin dat zij haar taak neerlegt. Helemaal aan het slot nog enkele snippertjes nieuws uit de wereld. Ze waren allemaal weer op tv te zien: mensen die de koningin wel eens een hand gegeven hadden of met Willem-Alexander als student opgetrokken waren.

In de aanloop naar 30 april zal ons geen snippertje woord en beeld van de afgelopen 33 jaar onthouden worden. Het Republikeins Genootschap zwijgt, verdoofd door de golf van Oranje-min die door het land spoelt.

Persoonlijk heeft het bestaan van de monarchie nooit warme of revolutionaire gevoelens bij mij losgemaakt. De predikant die in Amsterdam de

Elthetokerk liet bouwen, vermeldde in de jaren dertig dat hij een kopje thee had mogen drinken in het paleis op de Dam. Wilhelmina placht diensten in de Nieuwe Kerk te bezoeken en soms viel de dienaar des Woords na afloop deze eer te beurt. Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik waren in 1929 in de dienst waarin de Elthetokerk in gebruik werd genomen.

Het huizenblok om de kerk heen was ook van de Hervormde Kerkvoogdij. Alle huurders kregen een vlag en oranje wimpel, opdat zij (volgens een bericht in het Preekbeurtenblad) ‘in deze rode buurt kunnen tonen dat hier een vreedzaam oranjevolkje woont’. Helaas behoorde deze voorganger van de Elthetokerk tot een clubje foute voorgangers dat bij de synode protesteerde toen kort voor de oorlog NSB'ers - ‘onze trouwe ker-

kleden’ - van het Avondmaal werden geweerd. In die Elthetokerkgemeente had men, ook al waren velen wat socialistisch, respect voor het koningshuis. Dus zongen wij het Wilhelmus op Koninginnedag en op vier of vijf mei. Ik had daar vanuit mijn liturgisch geweten wel moeite mee, want volksliederen en vlaggen (in Engeland en Amerika!) horen niet in de kerk. Nationalisme en godsdienst vormen een gevaarlijke mix.

Gelukkig hebben wij het nog enigszins met ons volkslied getroffen, als je het tenminste bij het ‘Mijn schild ende betrouwen’ houdt. Tegelijk begreep ik de emotie van ouderen die de oorlog hadden meegemaakt. Dat dit lied weer in vrijheid gezongen kon wordenervoeren zij - terecht - als Godsgeschenk. In mijn volgende gemeente, net Samen op Weg, werd ik ongewild bron van onge-

noegen. Ik had rond Koninginnedag het Wilhelmus niet laten zingen! Tja, niemand had mij verteld dat dat daar gewoonte was. ‘Dat krijg je als je een Hervormde beroept’, riep een boze Gereformeerde. Je ziet, er is in de kerk altijd wel iets om ruzie over te maken. Ik begrijp die collega heel goed die, nadat ik naar z'n beroep had gevraagd, opmerkte: ‘Ik werk bij de gemeentereiniging’. De koningin gaat met verdiend pensioen. Eindelijk bevrijd van valse, te langzame of te snelle versies van het volkslied. En van de leugen die gereert en ijdele politici die rondvertellen wat ze bij een kopje thee te horen hebben gekregen. Majesteit, al stond ik nooit achter een dranghek, alsnog neem ik graag mijn hoed voor u af.

ROB VAN ESSEN

Ijjo Akkerman gaat met emeritaat

Lassen & hakken

INTERVIEW Ijjo Akkerman, predikant van de Maranathakerk, gaat met Pasen met emeritaat. Vijf vragen voor een 'mensenman'. 'Ik stoei met die teksten.'

Wat deed u voordat u bij de Maranathakerk kwam?

'Ik heb aan de Universiteit van Amsterdam theologie gestudeerd, vanuit mijn belangstelling voor zingevingsvragen en ethiek. Ik wilde graag iets met communicatie, en kwam bij de voorloper van de Ikon terecht, het Ikor. Daarmee reisde ik door het land om kerkdiensten uit te zenden via de radio. De bon-

te mengeling van gezindten trof mij. Ik ben de kerkelijke opleiding gaan doen en werd daarna predikant in het Drentse dorpje Norg. Daar was maar één kerk, er kwam van alles. Een gemengd gezelschap, om niet te zeggen een zootje ongeregeld. Leuk!

Wat zou u altijd doen en hebt u dan ook altijd gedaan?

'Voor de dienst nog even het nieuws checken. Het zal je toch gebeuren dat je niet weet of bijvoorbeeld de koningin is overleden. Ik heb dat geleerd bij het Ikor. De diensten werden altijd live uitgezonden. Ik realiseerde me dat de radioluisteraars pal voor de kerkdienst het nieuws hadden gehoord.

Eén keer kwam een dienst pas 's middags op de radio. Er was 's ochtends gebeden voor de goede afloop van een treinkaping. Juist die morgen was daar met geweld een einde aan gemaakt. 's Middags hebben we dat gebed eruit geknipt.'

Wat zou u nooit doen en hebt u dan ook nooit gedaan?

'Dat ligt in het verlengde van het vorige: ik zou nooit een oude preek gebruiken. De actualiteit maakt dat je een bijbeltekst met nieuwe ogen leest. Een tekst over het veranderen van water in wijn wordt totaal anders als er op Tweede Kerstdag een tsunami is geweest. Steeds opnieuw vertaal ik de passages die op het leesrooster staan. Ik stoei met die teksten, klop erop, zie altijd weer nieuwe samenhangen.'

Ijjo Akkerman.

Is er iets waarvan u blij bent dat u dat hebt gedaan?

'Toen ik in de Maranathakerk kwam, volgde ik de legendarische Wim van der Zee op. Een aantal adepten stapte over naar de Kloosterkerk, waar ook een preekrijger op de kansel stond. Ik vond het toen belangrijk om met de achtergebleven harde kern vooral samen gemeente te zijn. Ik begon met gemeentemaaltijden, gemeenteweekenden. De bazaar heb ik er geïntroduceerd, die sterk gemeentevormend werkt. Ik houd van bijbelteksten, maar ik ben ook een 'mensenman'. De Maranathakerk bestaat uit een fijne club mensen.'

Wat gaat u na uw emeritaat doen?

'Ik blijf nog her en der preken en ben tot 2014 voorzitter van de Algemene

Kerkenraad van de Protestantse Gemeente. Verder: ach, ik leef bij de dag. Maar ik weet wel dat ik ga beeldhaken. Ik ga een cursus "materialen" volgen, en dan leren lassen of hakken. Vergelijk het met mijn passie voor de Bijbel: welk beeld zit er verborgen in een tekst? Of in een stuk steen? Dat haal ik graag tevoorschijn.'

MARGOT C. BERENDS

IJJO AKKERMAN VOERT EEN ADIEUGESPRAK MET BELANGSTELLENDE WAARIN HIJ ZIJN VISIE OP DE THEOLOGISCHE EN KERKELIJKE ONTWIKKELINGEN VAN DE TWINTIGSTE EEUW GEEFT. DONDERDAG 28 MAART, 14:30 UUR. MARANATHAKERK.

Bijeenkomsten van De Christenvrouw

'Een dameskrans is ook leuk, maar hier steek je nog wat op'

REPORTAGE Al jarenlang rolt bij Kerk in Den Haag een uitnodiging in de bus van de Haagse afdeling van De Christenvrouw. Voorheen via de brievenbus, nu in het digitale postvak, maar altijd ondertekend met 'Gode bevelen'.

DE CHRISTENVROUW IS EEN LANDELIJKE vereniging die 'christenvrouwen' met elkaar in contact brengt, om samen te zoeken naar een 'bijbels antwoord' op actuele vragen. Maandelijks is er een bijeenkomst, met een lezing over kunst, geschiedenis, een christelijk thema of een goed doel. In Den Haag is dat op de tweede donderdag van de maand, 's ochtends, in de Marcuskerk in Moerwijk.

De poort staat open

Ik val bij binnenkomst meteen op, als nieuweling, maar ook door mijn leeftijd. De meeste vrouwen zijn in de zestig, zeventig, tachtig. Veel rokken over de knie, maar ook een enkele lange broek. Het zaaltje is goed gevuld, zo'n vijftientig dames zitten gezellig aan de koffie. De voorzitter heet ons welkom en opent met gebed. Daarna zingen we een lied uit de bundel van Johan de Heer. Een van de aanwezigen zoekt even naar de juiste inzet en geeft dan de toon aan. Er klinkt een stukje uit de Bijbel, gevolgd door een uitlegje uit een boek

'Methodisme begon met een biddende moeder'

van ds. Arie van der Veer, bekend van de EO. Daarna nog een lied: 'Genade Gods, zo rijk en vrij – die poort staat open, ook voor mij'.

Tweehonderd talen

Het valt op dat de sfeer zo vriendelijk en gemoedelijk is. Een bezoeker komt iets verlaat en vindt de deur ge-

sloten. Pas na enig gebonk lukt het haar de aandacht op zich te vestigen. Ze wordt binnengelaten, de voorzitter pauzeert even en zegt glimlachend dat het goed is om te overleggen over een deurbel. Alles even hartelijk en op een prettige toon.

Het verslag van de vorige bijeenkomst wordt voorgelezen. Er was toen een spreker van Transworld Radio, een or-

ger was hij onderwijzer, zo fluistert mijn buurvrouw me toe. Dat is te merken. Overzichtelijk en in begrijpelijke taal schetst hij hoe John Wesley, 'de eerste methodist', in het achttiende-eeuwse Engeland tot bekering kwam en zijn inzichten deelde met een steeds groter wordende gemeenschap.

'Ik hoop dat u moeder en wie weet zelfs grootmoeder bent', zegt Fraanje. 'Dan is het goed om te weten hoe de moeder van John Wesley altijd voor haar zoon gebeden heeft. Door haar gebed ontstond uiteindelijk in heel Engeland een nieuwe beweging. Het heeft dus zin om voor je kinderen te bidden!' Aan het einde van zijn verhaal vertelt hij hoe Wesley, toen hij stierf, de meest populaire man van Engeland was. 'En het begon met een biddende moeder', zo besluit Fraanje.

Vogeltje

Pauze, koffie. Naast me zitten twee vrouwen uit Monster. Dit is een goede, inhoudsvolle ochtendbesteding, vertellen ze. 'Je kunt bij V&D koffie gaan drinken, maar hier steek je nog eens wat op. Het inspireert. Een dameskrans is ook fijn, maar daar zit je alleen samen te handwerken. Hier krijg je informatie, vaak met lichtbeelden. 's Avonds durf ik de deur niet uit. Ik woon alleen, soms praat ik dagenlang niet. Nou ja, wel tegen mijn vogeltje. Gisteren dacht ik: fijn, morgen heb ik weer iets leuks! Ik heb wel eens aan anderen gevraagd of ze mee willen, maar ze hadden geen zin. Nou, zo zwaar moedig is het hier toch ook weer niet?'

Na de pauze is er gelegenheid tot vragenstellen, maar iedereen is verzadigd. Er volgt een slotgebed, waarin de voorzitter bedankt voor de inspiratie die eenieder weer kan meenemen naar haar eigen kerk. Bij de garderobe spreekt een vrouw met rolator me aan. 'Vroeger kwamen er nog veel meer, maar de mensen worden ouder en minder mobiel. We komen uit alle geledingen van de kerk. Dat we uit de bundel van Johan de Heer zingen, komt alleen omdat die boekjes hier toevallig liggen.'

Iedereen wuift me vriendelijk uit. Ik kan me voorstellen dat de bezoekers deze ochtend als een warm bad ervaren.

MARGOT C. BERENDS

Een christelijke (groot)moeder dankt God voor zijn zegeningen. Schilderij Nicolaes Maes (1634-1694).

Fa. A. H. Kerkhof & Zn

uitvaartzorg sinds 1892

BEGRAFENISSEN - CREMATIES
Traditioneel - Persoonlijk - Eigentijds

o.a. beschikbare rouwcentra in de regio
„SORGHVLIET” Groot Hertoginnelaan 1
„WALDECK” Oude Haagweg 28 Loosduinen

THUIS-opbaring met vereiste middelen en zorg

- Vastlegging persoonlijke wensen in een wilsbeschikking
- Kostenbegroting, -informatie
- Uitvaartverzekering (geïndexeerd)
- Deposito (waardevast)
- Uitvaartverzorging op alle begraafplaatsen en crematoria en voor elke verzekeringsmaatschappij in Nederland

Kantoor en besprekingsruimte
Groot Hertoginnelaan 227 - Den Haag

telefoon
070 - 3451676

DOORGROND MIJ, O, GOD, EN KEN MIJN HART,
TOETS MIJ EN KEN MIJN GEDACHTEN.
Psalm 139

In de vroege ochtend van 22 januari is in haar slaap overleden

HEIKINA RIENA SCHOLTEN

INEKE

Wildervank 28 augustus 1921
Driebergen-Rijsenburg, 22 januari 2013
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Veenendaal: Arendien Scholten.
Doorn: Henk Heslinga en
Houkje Heslinga -Hielema

Neven en nichten Scholten en familie Ohmann
Neven en nichten Heslinga

De afscheidsdienst en crematie hebben op
29 januari plaatsgevonden.

CORRESPONDENTIE:
H. HESLINGA
IJSKELDERLAAN 4
3941 HS DOORN

advertenties

persoonlijke begeleiding bij uitvaarten... van mens tot mens...

070 - 335 03 97 - www.vdhuz.nl

Gericht naar uw persoonlijke wensen

Verzorgen en hulp bij verzekeringen en deposito's

Diverse uitvaartcentra beschikbaar, o.a. 'Sorghvliet', Groot Hertoginnelaan, 's-Gravenhage

Kantoor
Jan van Nassaustraat 110, 's-Gravenhage

Tel. (070) 350 7000
(dag en nacht)

info@engelenenspoor.nl www.engelenenspoor.nl

Kantoor en besprekingsruimte
Groot Hertoginnelaan 227 - Den Haag

telefoon
070 - 3451676

Aan tafel voor de joodse Seider

Oude verhalen met bitter en zoet

INTERVIEW Terwijl christenen Pasen vieren, herdenken joden op het Pesachfeest hun bevrijding van de slavernij. Daar horen smakelijke en betekenisvolle rituelen bij, weet Liesbeth Kromhout.

De Seidermaaltijd herinnert joden aan de onderdrukking in Egypte en hun bevrijding.

Getogen in een orthodox gereformeerd milieu, was de vrijzinnige kerk die ze later ontdekte voor Liesbeth Kromhout een vondst. Toch greep zij terug op een vierduizend jaar oude traditie, toen de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten haar vroeg om nieuwe vormen van kerk-zijn te bedenken. Ze besloot in de Houtrustkerk workshops over de Seidermaaltijd te geven.

'Oude verhalen hebben een bijzondere kracht'

Matses, maror, charoset

Op de eerste avond van de week van Pesach, het joodse paasfeest, herdenken joden de slavernij in Egypte en hun

uittocht naar Israël onder leiding van Mozes. Traditiegetrouw lezen ze daarbij voor uit de Haggada, het geschrift over de onderdrukking en bevrijding. Er wordt ook bij gegeten. Op het menu van de Seider staan ongezuurde broden (*matses*), bittere kruiden (*maror*), een gekookt en gebraden ei en zoetheid (*charoset*). Daar worden vier glazen wijn of druivensap bij gedronken. En er ligt een bot van een lam op ta-

Liesbeth Kromhout.

fel. Seider betekent letterlijk 'volgorde' of 'orde', omdat het herdenken volgens een volgorde of orde gebeurt die eveneens in de Haggada staat. 'Het gaat mij er niet om dat we het feest exact naspelen', zegt Liesbeth Kromhout over haar workshops. 'Belangrijker vind ik het overdragen van de betekenis van de traditie, zoals de symboliek van de ingrediënten.' De *maror* symboliseren de bittere onderdrukking van joden in Egypte. Omdat ze overhaast uit Egypte moesten vertrekken, hadden ze geen tijd het brood te laten rijzen; daarom zijn *matses* ongezuurd. De zoete *charoset* staat voor het geluk na de bevrijding.

Kracht van verhalen

De gesprekken tussen tafelenoten vindt Kromhout minstens zo belangrijk als de culinaire symboliek. 'Die verhalen over bevrijding zetten ons aan het denken. Ze spreken ons aan. Ieder herkent er iets in.'

In haar werk als geestelijk verzorger met ouderen herkent ze de kracht van

'We hoeven het feest niet exact na te spelen'

'oude verhalen'. Ze zegt: 'Als je met ouderen over geloof spreekt, kom je bij de kruispunten van hun leven en dan zie je dat oude verhalen vaak de basis zijn voor mensen'. Verhalen van vroeger hebben een symbolische vorm gekregen in de Seidermaaltijd. Liesbeth Kromhout heeft de traditionele maaltijd jammer genoeg nog nooit in een joodse gemeenschap kunnen beleven. 'Dat is een grote wens. Maar wij christenen zijn natuurlijk erfgenamen van zoveel andere mooie tradities.'

GILLES BOEUF

Jezus volgens een jood en een christen

God, splijtzwam, verlosser, mysterie

INTERVIEW Hoe kijkt een jood tegen Jezus aan, en hoe een christen? Over deze vraag gaan twee hoogleraren deze maand met elkaar in discussie. Herman van Praag is psychiater, en Andries Sanders cognitief psycholoog. Een voorproefje.

Wie is Jezus voor u?

Van Praag: 'Een buitengewoon interessante jood uit het begin van de westerse jaartelling. Een van de vele stemmen in het joodse debat van die tijd, te midden van andere partijen zoals de Sadduceeën en Farizeeën. Voor een deel sluit Jezus aan bij zijn joodse traditie. Hij blijft dichtbij de ethische inhoud van de Tora, zoals we die kennen uit de vijf boeken van Mozes, Profeten en Psalmen. Voor een ander deel wijkt hij wel af. Hij wekt op zijn minst de indruk goddelijke antecedenten te hebben en dat nu is voor joden een heikel punt.'

Sanders: 'Hij is de verlosser van de mensheid, de trouwe knecht van God die het herstel van de schepping mogelijk maakte. Let op: ik beweer niet de waarheid in pacht te hebben. Er moet ruimte blijven voor het mysterie. De christelijke traditie heeft te veel willen vastleggen en definiëren. Zo kun je best vraagtekens zetten bij het leerstuk van de Drie-eenheid en de goddelijkheid van Jezus.'

Wat moeten we van zijn opstanding denken?

Sanders: 'Zonder opstanding geen christelijke kerk. Opstanding is essentieel. Het gaat om meer dan een vaag gevoel "dat hij er nog is". Er waren in Jezus' tijd veel anderen die meenden Messias te zijn. Zij werden uit de weg geruimd en niet meer teruggezien. Hoe anders is dat bij Jezus. Ik zie de opstanding niet als "ha, daar zijn we weer". Voor mij ligt de opstanding buiten ons idee van tijd en ruimte. Maar wie eraan voorbij gaat, ontbeert een verklaring voor het ontstaan van de kerk.'

Van Praag: 'Pas wanneer je opstanding overdachtelijk ziet, als een "opnieuw in de aandacht komen, opnieuw gaan leven in de harten van mensen", kan ik er wat mee. Anders niet. De gedachte van opstanding is in het jodendom niet gangbaar. Dat veel christenen twijfelen over deze opstanding uit de dood lijkt mij goed. Twijfel hoort bij religie. Als je dingen zeker weet, dan is het geen geloven meer, maar weten.'

Jezus, splijtzwam of 'samenbrenger'?

Van Praag: 'Splijtzwam is te veel gezegd, maar het is niet te ontkennen dat het christendom na Jezus en vanaf Paulus een weg is ingeslagen die antisemitisme teweeg heeft gebracht. Antisemitisme is veelvuldig gerechtvaardigd met de hand op de christelijke Bijbel. Dat heeft eeuwenlang tot een scheiding geleid waarover Jezus zelf veel verdriet zou hebben gehad.'

Het is tijd voor nieuwe bezinning

Sanders: 'Hij was zeker geen splijtzwam. Hoewel Paulus volgens mij ten onrechte voor splijtzwam is uitmaakt, heeft de kerk die zeker voortgebracht. Anderzijds denk ik dat joden Jezus eeuwenlang genegeerd hebben. Maar dat is deels de schuld van de christelijke kerk, die over het jodendom zoveel onheil heeft bezorgd. Het is nu voor joden tijd voor een nieuwe bezinning op Jezus en het lijkt mij goed daarover met elkaar te praten. Trouwens: Herman van Praag en ik zijn goede vrienden, anders gingen wij dit riskante gesprek niet aan.'

KEES POSTHUMUS

'Jezus van Nazareth, Gedachten van een Jood en een Christen.'
WOENSDAG 13 MAART, 20:00 UUR.
CHRISTUS TRIUMFATORKERK.

Verrassend onderzoek CDA

Stembureaus in kerken populair

Stembureaus in kerken doen het in veel gevallen goed bij kiezers. Dat blijkt uit een onderzoek van het CDA Den Haag. Daarmee wordt de mening van burgemeester Van Aartsen weersproken.

EEN UITGEBREID ONDERZOEK van de CDA-fractie in de gemeenteraad toont aan dat het gros van de stembureaus in kerken evenveel of zelfs veel méér kiezers trekt dan andere stembureaus in dezelfde buurt. Het onderzoek beslaat de opkomstcijfers in de stad bij vier verkiezingen in 2010, 2011 en 2012.

Rapport van CDA weerlegt argumenten van Van Aartsen

Waar kerken wel achterbleven bij het stedelijke gemiddelde, kwam dat doordat in de hele wijk de opkomst lager was.

Het onderzoek laat verrassende resultaten zien. Een flink aantal stembureaus in kerken scoort beduidend beter dan andere stembureaus in dezelfde buurt. Dat zijn de stembureaus in de kerk van de Zevende Dags Adventisten, de Bosbeskapel, Bethelkerk Loosduinen, Agneskerk, Maranathakerk, Lutherse kerk en Christelijke Gereformeerde kerk. Toppers blijken de Bethelkerk en de Maranathakerk, die respectievelijk 26 en 22 procentpunt hoger scoorden dan niet-kerkelijke stembureaus.

Burgemeester Jozias van Aartsen

De grootste groep kerken liet een vergelijkbare opkomst zien met andere stembureaus. Zes kerkelijke bureaus presteerden onder het gemiddelde. De oorzaken waren gevarieerd: behalve een buurt met een traditioneel lage opkomst ook de concurrentie van populaire locaties in de directe nabijheid.

Van Aartsen heeft vorig jaar zesentwintig kerkelijke stembureaus geschrapt. Ambtenaren zeiden eerst dat de scheiding van kerk en staat het motief was. Het schrappen was een 'persoonlijk, politiek besluit van de burgemeester' geweest. Later zei Van Aartsen dat de maatregel paste in een al langer lopende campagne om de opkomst in Den Haag, die altijd laag is, te verhogen. Hij meende dat kiezers

een psychologische barrière moeten overwinnen om in een kerkzaaltje te gaan stemmen. In plaats daarvan werden bureaus in winkels geopend. Direct na de laatste Kamerverkiezingen in september bleek al dat deze strategie niet had gewerkt. De opkomst in de stad was niet gestegen maar gedaald, van 69,9 procent (Kamerverkiezingen 2010) naar 68,8 procent.

Het CDA-onderzoek ondermijnt nu ook Van Aartsens argumentatie. Stembureaus in kerken kennen geen psychologische drempel. 'Zelfs het tegendeel kan worden bewezen', aldus het CDA. De partij vindt dat de maatregel ongedaan moet worden gemaakt. Een briefschrijver op de site van KDH doet de suggestie, als de gemeente de opkomst wil verhogen, niet minder maar juist meer stemlokalen in religieuze gebouwen te vestigen, bijvoorbeeld in moskeeën. Daardoor zouden met name migranten aangeemoedigd worden van hun kiesrecht gebruik te maken.

JAN GOOSSENS

KDH ontvangt giften van lezers

VELE LEZERS VAN KERK IN DEN HAAG hebben gereageerd op de brief met accept-overschrijvingskaart in het decembernummer. Daarin werd een financiële bijdrage gevraagd om de verspreiding van het blad ook in de toekomst mogelijk te maken.

De Beheerscommissie van KDH, waarin vertegenwoordigers van de Haagse kerken zitten die het blad uitgeven, is blij met de ontvangen giften en dankt alle gulle gevers hartelijk.

Voor wie de brief gemist heeft en alsnog een bijdrage wil overmaken: het bankrekeningnummer is 7774910, ten name van Kerk in Den Haag.

advertentie

Monuta

ik weet hoe ze begraven wil worden maar hoe regel ik dat?

Met één telefoontje nemen we al uw zorgen uit handen. Bij ons staan uw persoonlijke wensen centraal.

Bij Monuta in Den Haag denken we graag met u mee.
bel 070 - 306 54 54
Monuta 't Statenhuys
Statenlaan 78, Den Haag
bel 070 - 360 39 05
Monuta Innemeer
Laan van Eik en Duinen 38, Den Haag
www.monuta.nl

Protestantse Kerk, kerken per stadsdijk

Stadsdijken	Kerkgebouwen	Tijd	zondag 3 maart	zondag 10 maart	zondag 17 maart	palmzondag 24/3	ma25 di26 wo27	witte donderdag	goede vrijdag	stille zaterdag	1e paasdag 31/3
Centrum Schildersdijk	Lukaskerk Om en Bij 2	10.30	ds JC Donner	ds WTV Verhoeven	Dominicus, de Elemen- ten: Lucht	ds A de Boer Utr	X	19u30 Ekklesia en ds Ver- hoeven HA	19u30 Ekklesia en ds Verhoeven	19u30 Ekklesia en ds Ver- hoeven	ds Verhoeven de Ekkli & Dominicus
Benoordenhout Archipel Willemspark	Duinzichtkerk van Hogenhoucklaan 89	10.00	ds CM Schreuder Maassluis	mw LJ Ridderhof - Boon	ds C van Duinen HD	ds HJ van Laren	*	19u30 *	19u30 *	22u ds v. Duinen Paaswake HA	ds van Duinen
Bezuidenhout	Vredeskappel Malakkastraat 1	10.30	ds C van Duinen	ds EJ Bosch	ds SL Schoch	ds C van Duinen	naar de Duinzichtkerk	naar de Duinzichtkerk 19u30	naar de Duinzichtkerk 19u30	22u naar de Duinzicht- kerk	ds B Bootsma
Mariahoeve	Christus Triumfatorkerk Juliana v Stolberglaan 154	10.00	ds B Bootsma	pastor A Tulling	ds R Stierner	ds B Bootsma	X	19u30 ds Bootsma HA	19u30 ds Stierner	21u ds Bootsma	ds R Stierner
Marlot	Kruispunt Diamanthorst 187	10.00	ds AR de Meij Mecima HA	ds Elseman, 13/3 12u middegebed	ds FB Fennema vervangingsdienst	kerkeraad	X	19u ds HJ van Haarlem HA	19u avonddienst	21u paaswake ds van Haarlem	ds AR de Meij Mecima HA
Stadsdeel Laak	Pax Christikerk Vlamenburg 2	10.00 12.00	ds PJ Bakker open kerk	ds PJ Bakker HA open kerk	ds Vellinga Amersfoort open kerk	ds J Winter Rwk open kerk	evangelie- lezing 19u30	19u30 ds Bakker HA	19u30 ds Bakker	x	ds PJ Bakker open kerk
Moerwijk / Morgen-stond / Zuiderpark	De Oase Van Meursstraat 1	10.00	ds AJG Drongert	kringviering	mw PL vd Meijden proponente	ds S Bronkhorst Rt	19u30 stille vieringen	ds ME den Dulk HA 19u30	19u30 dr Th Hette- ma	19u30 ds Hette- ma	ds R van Essen
Transvaal / Valkenbos / Rus- tenburg	Marcuskerk Jan Luikenlaan 90	10.00	ds SMA Wevers - van der Feltz	ds MJ Ouwerkerk Rijnsaterwoude	ds R de Reuver	ds P Domburg-Doorn	X	19u30 ds de Reuver HA	19u30 ds de Reuver	X	10u30 (zometijd) ds de Reuver
Regentesse- kwart. Z	Valkenboskerk Zuiderparklaan 2	10.00	dr P Sanders	ds ME den Dulk	ds DN Stegeman	ds ME den Dulk	X	19u30 dr P Sanders HA	19u30 ds KH Wigboldus	21u ds den Dulk	ds ME den Dulk
Vogelwijk Segbroek	Bethelkappel Th. Schwenckestraat 30	10.00	10u30 naar de Maranathakerk	mw JM vd Berg - Meelis Ldn	ds DN Wouters Huizen	dr HE Wevers	X	15u ds Elseman HA	naar Bergkerk 19u30	X	ds O Elseman
Statenkwartier- O Duidoord Zeeheldenbuurt Regentesse- kwartier-N	Bergkerk Daal en Bergselaan 50	10.00	10u30 naar de Maranathakerk	ds Steenstra Ldn	ds O Elseman	ds O Elseman	X	19u30 ds Elseman HA	19u30 ds Elseman	X	mw ds Bezemer Wassenaar
Morgenstond/ Zuiderpark / Houtwijk	Maranathakerk Ze Sweelinckstraat 156	10.30	ds IJ Akkerman	ds Akkerman S/T	ds mr J de Visser Maas- sluis	ds Akkerman dienst in 4en	19u30 dag. vesper	19u30 ds Akkerman S/T	19u30 ds Akkerman	Paaswake 31/3 om 6u (zometijd)	ds Akkerman afscheid
Vruchtenbuurt	Noorderkerk Schuijstraat 9/11	10.00	ds R Poesit Zoetermeer	ds R Stierner HA	ds D Sikkema Zoetermeer	ds R Stierner	X	19u30 ds AF Troost Ermelo HA	19u30 naar de Vrije evang. kerk	X	ds HJ van Laren
Loosduinen	Thomaskerk Harmelenstraat 108	10.00	ds JA Tielkemeijer	ds Tielkemeijer	ds Tielkemeijer	ds FB Fennema	X	19u30 HA ds Tielkemeijer	19u30 ds Tielkemeijer	20u ds Tielkemeijer	ds JA Tielkemeijer
Loosduinen	Bosbeskappel Bosbesstraat 5	10.00	dr HE Wevers	ds van Montfoort Nieuwegein	ds HJ van Haarlem	mw A Abrahamse - den Bok	X	19u ds JC Eikelboom HA	ds M-A Sijbrandij - Ver- bist 19u	22u ds Sijbrandij	ds JC Eikelboom
Bouwlust Vrederust	Abdijkerk Willem IIIstraat 40	10.00	ds J Korf	ds HTh Vollebregt	ds AH van Oudenallen	ds J Korf	X	19u30 ds Korf S/T	naar de Ontmoetingskerk	22u ds J Korf	ds NL van Dorp
Scheveningen Dorp	Ontmoetingskerk Louis Davidssstraat 2	10.00	ds DL Schiethart	ds RJA Hanenburg	ds J Korf	ds NL van Dorp	X	naar Abdijkerk	ds J Korf	19u ds vDorp S/T Kinderpaaswake	ds J Korf
	Bethelkerk Loosduinen Händellaan 50	10.00	ds NA Riemersma S/T	ds J van den Berg	ds IA Pados Kaag	ds Riemersma	X	19u30 HA ds Riemersma	19u30 ds Riemersma	19u ds Riemersma	ds NA Riemersma
	Shalom v/h Salvatorkerk Vrederustlaan 96	10.00	mw RN Slot-de Haan Maasland	ds KH Wigboldus	mw E Kleinjan Strijen	ds B Schoone Poeldijk	X	19u30 HA ds LH van Rou- endal	ds van Rouendal van Rouendal	22u paaswake	ds LH vRouendal
	Bethelkerk Scheveningen Jurriaan Kokstr. 173	10.00 17.00	ds J Maasland	ds J Maasland ds KdeJong dienst aan zee	ds FJ van Harten	ds J Maasland Marcuspassie	X	X	19u30 ds Maasland HA	X	ds J Maasland
	Oude Kerk Keizerstraat 8	10.00 17.30	ds C vAndel Asd ds CA vdgraaf	prof dr W Balke ds A Christ Katwk	ds J Quist ds FJ van Harten	ds J Quist Vb HA cand M vdLinden	X	X	19u30 ds Quist HA	X	ds J Quist ds CN van Dis
	Nieuwe Badkappel Nieuwe Parklaan 90	10.00	ds LJ de Leeuw	ds deMeij Mecima	voortjong en oud	ds HJ van Haarlem	X	ds deMeij Mecima S/T 19u30	19u30 ds HJ van Haarlem	21u30 ds AR de Meij Mecima	ds van Haalem
	Prinses Julianakerk Tesselsestraat 6	10.00 17.30	ds FJ van Harten ds J Winter Rwk	ds FJ van Harten idem	ds TC Wielsma ds Henzen jeugd	ds FJ van Harten ds J Maasland	X	X	19u30 ds vHarten	X	ds FJ van Harten ds AJG Drongert
	De Toevlucht Laan van Hoornwijk 140	10.00	ds A Minnema S/T	ds Minnema	ds RJA Hanenburg	ds A Minnema	19u30 dag vespers	19u30 Dorpskerk Noordorp	19u30 Dorpskerk vesper	21u Dorpskerk paaswake	ds A Minnema
	De Leidraad Harriët Freezerhof 28	10.00	naar de Kruisheuvelkerk	ds vVriesBouwstra av gez dnst KHK	ds ThL Haitjema	ds ThJ Haitjema	X	19u30 ds Haitjema	19u30 ds Haitjema	21u30 ds Haitjema	ds ThL Haitjema

Kerken in overige categorieën

PKN-kerken voor de hele stad	Bethlehemkerk Laan v Meerdervoort 627 Biddag 13 maart	10.00 17.00	ds Vogelaaar VbHA ds A Vastenhou	14u30 kinderdienst ds Vogelaaar en 19u30 ds Vastenhou	ds Verhaar Krimp ds vd Meijden Rijssen	ds Vogelaar ds Westland Huizn	X	X	19u30 ds Vastenhou	21u ds Vogelaar paaswake	ds A Vastenhou ds D van Vreestwijk
	Houtrustkerk Beeklaan 535	10.30	ds M Driessen Ldn	ds KH van Klaveren	ds M-A Sijbrandij - Verbist	ds MM Kwant Ridderkerk	X	ds van Klaveren HA 19u30	19u30 ds van Klaveren	X	ds vKlaveren
	Kloosterkerk Lange Voorhout 2	10.00 10.30	ds EJ de Wijer Zoeterwoude	ds Lanooij HA	ds MR Klokke	11u ds Lanooij cantate	wo 20u gregori- aanse vesper	20u ds Klokke HA	20u ds MR Klokke	22u30 ds Klokke HD	ds MPCC Lanooij HA
	Evang Lutherse Gemeente Lutherse Burgwal 9	10.15	ds WTV Verhoeven	ds MMB vd Meij HA	ds MMB van der Meij- Seinstra	ds Verhoeven	X	19u30 ds vdMeij HA	19u30 ds van derMeij	19u30 ds vdMeij HA	ds MMB van der Meij- Seinstra
Overige kerken voor de hele stad	Eglise Wallonne Noordeinde 25	10.30	pasteur dr K Blei	p. van der Lingen Sainte Cène	m. JB la Grouw	pasteur vdLingen	X	19u30 p.vdLingen Sainte Cène	p.vander Lingen	X	pasteur A van der Lingen
	Deutsche Evang Gemeinde Bleijenburg 5	10.30	Pf. Benz-Wenzlaff	zur Kath Kirche Badhuisweg 35	Pfarrer B Wenzlaff	Pf. E. Benz-Wenzlaff	X	X	17u Pfarrer B Wenzlaff	30/3 06u Frühgottesdienst	Pf Benz-Wenzlaff
	Doopsgezinde gemeente Palaistraat 8	10.30	dr M Meihuizen	mw JFM Wentholt	ds R Esveld	ds E Bijlsma	X	X	ds Chr Schlette HA	X	mw ds C.Schlette
	Ekklesia Brouwersgr. 2-K in steeg door hek	11.00	X	psalmen	X	film Son of Man	X	10u30Lukaskerk	19u30 Lukaskerk	19u30 Lukaskerk	10u30 Lukaskerk
	Evang. Broedergemeente Herrnhutters Chasséstraat 1	10.00 11.00	Zr Bendt-Wijsman	zr Chr Welschen	zr Welschen	zr Chr Welschen	X	19u30 zr Welschen	14u30 Sterfuitgurgie	X	11u zr Chr. Welschen
	Ned.Indonesische k.GKIN Marcuskerk Den Haag Nieuwe kerk Rijswijk	13.30 14.00	dr JM van 't Kruis	ds J Linandi	ds DK Lintjabadu	ds S Tjahjadi	X	X	ds S Tjahjadi HA	X	ds SM Winkler- Hulselaan
	Romonstrantse kerk Ln v Meerdervoort hg 955	10.30	ds M Slootmans	ds RF Philipp	dr JF Goud	ds M Slootmans	X	X	19u30 ds Philipp	19u30 ds Slootmans	naar Noorderkerk (ds van Laren)
	Vrije Evangelische Gem. Zoutkeetsingel 112	10.00	ds W Verdok	dr R Stierner	ds Verdok	mw ds Kareise	X	naar Noorderkerk 19u30 HA	19u30 ds Verdok	X	naar Noorderkerk (ds van Laren)
Zevende Dags Adventisten Robijnhorst 197	za 11.00	Bijbelstudie	Bijbelstudie	Bijbelstudie	Bijbelstudie	X	*	*	*	Bijbelstudie Dienst	
Ziekenhuizen	Bronovo Ziekenhuis Bronovolaan 5	10.00	mw M Maarleveld	pastor JC Koeleman	ds E Hulsman	ds JW Steenbergen	X	X	X	X	ds E Hulsman
	Haga Ziekenhuis Leijweg 275	10.00	pastor HW Hoefman	ds L Baars	pater JB Beij	ds SMA Wevers - van der Feltz	X	X	ds L Baars		ds L Baars
	MCH Westeinde Lijnbaan 32	10.00	pastor A de Gruijter	pastor B Wessel	pastor A de Gruijter	pastor W Hoogendoorn	X	ds IJ Visser	pastor de Gruijter	X	p de Gruijter en ds Visser
	MCH Sint Antonius B.Banningh 1 Ldsch'dam	10.30	pastor Wessel	pastor W doorn	Hoog- pastor Wessel	ds IJ Visser	X	pastor W Hoogendoorn	pastor B Wessel	X	pp Wessel en Hoog- doorn
Parnassia	Franciscuskerk Monsterseweg 93	10.30	p.H Delemarre christelijke viering	inloopdienst vrije viering	M de Vos vrije viering	pastor v Straten vrije viering	X	X	X	X	ds MH Kroes christelijke viering
	Clarakerk Rozenbottelstraat 14	10.30	pastor T vdKnaap	pastor P van Schagen	pastor T van Driel	pastor B Janssens	X	19u pastor C van Straten	19u pastor C van Straten	X	pastor C van Straten
Dienst met doventolk	Koningkerk B. Inghenoeslaan 4 Vbg	10.00	ds NBAA Vonk	X	ds P van der Burg	X	X	19u30 HA ds DL Schiethart	X	X	16u30 combidienst Lichtzijde Zoetermeer

Kerken met vaste gegevens voor elke zondag

Anglican Church , Arij v d Spijweg 1 8.30 & 11.00 Holy Communion, 9.30 All Age Worship, 18.30 evening service, Praise & Café, 4th Sunday 17.00 choral evensong	American Protestant Church Esther de Boer van Rijlaan 1 9.00 quiet traditional worship, 10.00 Praise! 11.30 traditional service with choir Maundy Thursday 19u30 Good Friday 19u30	Oud-Katholieke kerk Juffrouw Idastraat 7 eucharistievieringen: elke zondag 10u elke wo 12u45 in zolderkapel. Goede week: 25-28/3 dagel- ijks 20u Goede Vrijdag 15u stille zaterdag 10u30 en 21u30	Volle Evangelie Gemeente Vredekerk Maartensdijk 126 zo 10u30 NL za 19u Arabisch Vr 29/3 20u Th van Kouteren	Baptistengemeente Vier Heemskinderenstraat 91 10.00 samenkomst	Leger des Heils , Prinsegracht 57 10u samenkomst olv Major en mw Arie van Dijk met muziekcorps en zangbrigade	Bethelkappel elke maandag 19u Taizé-avondgebed Zorgvlietkerk Prins Mauritslaan 10 elke vrijdag 20u Taizé-avondgebed Elandstraatkerk elke 1e zaterdag vd maand 19u30 Taizéviering Benedictuskerk elke laatste vrijdag van de maand om 19.30u Taizéviering
---	---	--	--	---	---	---

Rooms-katholieke kerken, Nederlandstalige weekendvieringen, zie verder www.vliethaghe.nl

Centrum , Parkstr 65a, H. Jacobus Major zo 9.00 NL, 10.15 Lat., 12.15 NL, 16u vespr Stille week dagelijks 19u30. Do voetwassing Vr 15u Kruisweg 19u30 kruishulde, Za 21u Paaswake	Schilderswijk , Hoefkade 623 H.Martha za 19u, zo 9u45. Stille week Di 19u Boetevier- ing Do 19u eucharistische voetwassing Vr 15u kruisweg, 19u meditatie Za 21u45 Paaswake	Haagse Hout , Wassenaarseweg 53, St. Paschalis Baylon, zo 11.00 Paaswake za 30/3 21u	Bezuidenhout , Bezuidenhoutseweg 153, OLV van Goede Raad, zo 17.30 geen NL vieringen in goede week	Mariot , Bloklandplein 15, Onbevleed Hart van Maria, zo 9.30 Stille week: Eucharistie Do 18u en Vr 19u30	Zeeheldenbuurt , Elandstr 194, Onze Lieve Vrouw Onbevleed Ontvangen, zo 11.00 Stille week: Do * Start ThePassion? Vr: 15u Kruisweg 19u30 viering. Za 17u Kinderpaaswake 21u Nachtmis Paaszonntag 11u	Rijswijk , Sir W. Churchillaan 372 H. Benedictus en Bernadette za 19.00, zo 9.30 Stille week: Vr 15u Kruisweg 19u30 Taizégebed rond het kruis Paas- zonntag 10u30 Hoogmis
Regentessekwartier , Beeklaan 188, H. Agnes, zo 10.00 *	Valkenbos Kerk Titus Brandsma Kamperfoe- liestraat 279 vr 10u zo 10u30 Stille week Di 19u Boeteviering, Do 19u eucharistie, Vr 15u kruisweg 19u meditatie, Za 21u paaswake (Ma 1/4 zie Emmaus)	Loosduinen , Loosd.Hoofdstr,4, Kerk Maria van Eik en Duinen zo 10.00, za 13.00 Stille week Do 19u eucharistie Vr 15u Kruisweg, 19u woord&gebed Za 21u nachtms (2e Paasdag zie Emmaus)	Waldeck/Kijkduin , A.Noordewierstr 4, H. Pastoor van Ars, zo 10u30 Stille week: Do 19u eucharistie Vr 15u Kruisweg woord&gebed Za 21u Paaswake (2e paasdag zie Emmaus)	Leyenburg , Leyweg 930, Emmaüs, zo 10.00, 3e za 13.00 Stille week: Wo 10u Boeteviering, Do 19u eucharistie, Vr 15u kruisweg 19u wrd & geb, Za 21u avondwake (2e paasdag 10u viering samen 4Evangelist.)	Scheveningen , Scheveningsweg 233, H. Antonius Abt, za 17.00, zo 10.30 Stille week: Do 19u30 eucharistie Vr 15u Kruisweg 19u30 kruishulde Za 19u gezins- viering 22u paaswa-ke, 1e en 2e Paasdag 10.30 H.Mis	Rijswijk , van Vredendurchweg 69, H Benedictus za 19u zo 10u Stille week: Do 19u eucharistie, Vr 15u kruisweg 19u gezongen passie, Za 21u paaswake, Zo 11u eucharistie

Doordeweekse diensten: ■ Aandachtscentrum Schoolstraat 18 di t/m vr 13 u stilteviering ■ Kloosterkerk elke wo 19.30 u vesperviering
■ Evangelisch Lutherse Kerk elke wo 12.45 - 13 u middegebed

Samenstelling: Kerkelijk Bureau Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage. Opgave en wijzigingen: hagepreken@casema.nl. Telefoon (070) 385 87 07. Adres: Diamanthorst 187, 2592 GD 's-Gravenhage. Tehuizen publiceren intern eigen diensten, zie ook op internet: www.kerkindenhaag.nl

Symbolen: ♫ met cantorij, muziek etc; X geen dienst; * geen opgave ontvangen; zie www.kerkindenhaag.nl; voorganger met preekconsent; kerkelijk werker.

VOOR ADRESSEN VAN KERKEN ZIE PAGINA 6.
Aankondigingen voor april opgeven tot 15 maart via de website:
kerkinderhaag.nl

Meer agenda: kerkinderhaag.nl

Weg uit het 'moeten'

Bespreking van Just van Es' boek over religie als verstricking en ontknopning.
Di 5 mrt, 20:00 u ■ **Bosbeskapel**

Gratis pauzeconcert

Door 'Lotus': Inès d'Avena (blokfluit), Claudio Ribeiro (klavecimbel), Isabel Favilla (barokfagot).
Woe 6 mrt, 12:45 u ■ **Kloosterkerk**

Mantra's zingen

Interreligieuze, meditatief zingen o.l.v. Fokke de Vries.
Woe 6 mrt, 19:30 u ■ **De Oase**

Oscarfilm: 'A separation'

Een gezin moet kiezen: Iran verlaten voor hun kind of een zieke vader verzorgen?
Woe 6 mrt, 19:30 u ■ **Houtrustkerk**

Ongeneeslijk zieken

Discussie met geestelijk verzorgers Maria van Zutphen en Ad de Gruijter.
Woe 6 mrt, 20:00 u ■ **De Boskant**

Leren te leven

Leerhuis Bijbels ABC over 'leren te leven': 'Leven als belijvend christen', o.l.v. ds. IJjo Akkerman.
Woe 6 & 13 mrt, 20:00 u ■ **Maranathakerk**

Studiedag Den Haag Zuidwest'

Bezinning op kerk-zijn in de toekomst.
Za 9 mrt, 10-15:00 u ■ **Ontmoetingskerk**

Vocal group Kwasi Kloos

Met jazz en popliedjes in close harmony.
Zo 10 mrt, 17-18:00 u ■ **Maranathakerk**

Dementerende ouderen

Bijeenkomst over contact en omgangsmethoden.
Ma 11 mrt, 19:30 u ■ **Verpleeghuis Eshoeve, Doorniksestraat 150** ■ info Maria Huijts, tel. 06 52 15 24 40

Oudtestamentische dansen

Ontspannend en leerzaam: o.l.v. Sario Talsma & Petra Oudshoorn.
Ma 11 mrt, 20:00 u ■ **Ontmoetingskerk – info Sario Talsma, tel. 397 04 59**

Doornse Catechismus

Reeks bijeenkomsten over modern theologie

logisch geschrift, o.l.v. ds. Olivier Elseman.

Woe 13 mrt, 20:00 u ■ **Bethelkerk, Thomas Schwenckestraat 30.**

Geloofs-chat in de Boekenweek

Predikanten chatten over actuele kwesties.
Do 14 mrt, 19:30 u ■ **via kloosterkerk.nl**

Luisterles Bachs Passiolen

Uitleg met muziekfragmenten door dr. Arie Eikelboom.
Vr 15 mrt, 20:00 u ■ **Maranathakerk**

Is de Bergrede na te leven?

Reeks middagbijeenkomsten o.l.v. ds. Lenie Vollebregt.
Ma 16 mrt, 14:30 u ■ **Bosbeskapel**

Nederlandse & Griekse bijbels

Studiebijeenkomst bijbelvertalingen; geen voorkennis nodig.
Di 19 mrt, 20:00 u ■ **Duinzichtkerk**

Grotius, Huygens en de Verlichting

Lezing over volkerenrecht en natuurwetenschap.
Woe 20 mrt, 20:00 u ■ **Houtrustkerk**

The Messiah van Händel (deel 2)

Door kerkkoor, solisten en organist. O.l.v. John Bakker. Collecte.
Zo 24 mrt, 17:00 u ■ **American Protestant Church**

Passieconcert Oeral-kozakken

Met Russische liederen, o.l.v. Gregor Bak. € 10.
Zo 24 mrt, 14:30 u ■ **Oude Kerk Rijswijk, Herenstraat 62**

Matthäus Passion

Met Residentie Bachkoor, Haags Matrozenkoor, tenor Jörg Dürmüller. O.l.v. Jan Willem de Vriend. Kaarten: residentie-orkest.nl / tel. 070-8800333.
Vr 29 mrt, 19:00 u ■ **dr. Anton Philipszaal**

Preek van de leek is succesformule

DE 'PREEK VAN DE LEEK' IS EEN UITVINDING van de Protestantse Kerk in Amsterdam. Goedgebekte en vooral bekende Nederlanders houden op zondagmiddag in een kerk een bezied, persoonlijk betoog met een spiritueel tintje. De muziek is gevarieerd, maar altijd eigentijds. De vorm blijft een kerkdienst, met gebeden, bibelizing en een collecte, plus een glas wijn toe. Abeltje Hoogenkamp organiseert deze succesvolle bijeenkomsten, die gemiddeld een paar honderd bezoekers trekken. Veel leden van de Hollandse culturele elite 'met preekpotentie' hebben al de kansel beklommen. Over de formule, die beoogt een brug tussen kerk en wereld te slaan, komt ze vertellen.

DONDERDAG 21 MAART, 20.15 UUR. KLOOSTERKERK.

Leden Kruispunt willen kerk open houden

NIEUWS Verontruste leden van de Kruispuntkerk in Mariahoeve willen er alles aan doen om hun gebouw open te houden. In een protestbrief aan de Protestantse Gemeente keren ze zich tegen het reorganisatieplan van november.

DE LEDEN VAN DE HERVORMDE KRUISPUNTgemeente aan de Diamanthorst wijzen in hun brief erop dat de Protestantse Gemeente (PGG) met haar ingrijpende reorganisatieplan het paard achter de wagen spant. Ze stellen dat 'de betrokkenheid van een groot deel van onze betalende leden verdwijnt'. Leden zullen afhaken, waardoor de financiële positie van de PGG niet zal verbeteren, maar verslechteren. Ze spreken van een 'afbraakscenario' dat de PGG in gang heeft gezet. De toekomst van de gemeente zien ze somber in.

Volgens de plannen wordt Kruispunt volgend jaar gesloten. In de plannen van de PGG moet Kruispunt opgaan in een grote wijkgemeente samen met de Christus Triumfatorkerk (Bezuidenhout), de Vredeskapel (Archipel) en de Duinzichtkerk (Benoordenhout). De Vredeskapel wordt overigens ook gesloten. Volgens de briefschrijvers heeft een enquête uitgezonden dat slechts een 'zeer klein aantal' Kruispunters naar de Christus Triumfatorkerk zal gaan. Naar de Duinzichtkerk verkast 'een bijna te verwaarlozen aantal'. Veel leden zouden zich 'gedwongen voelen zich aan te sluiten bij een gemeente waarin zij zich niet thuis voelen.' De diensten in Kruispunt zijn van bijzondere aard, met een anglicaans trekje.

De briefschrijvers zien meer heil in een alternatief model, waarbij Kruispunt wordt gehandhaafd. Zo'n Kruispunt-nieuwe stijl hoeft niet duur te zijn. Een eigen predikant is niet meer nodig. De brief: 'Reeds twee jaar lang kunnen wij het af met een interim-predikant en gastvoorgangers. En ook in de gemeente zelf is potentieel om de zondagse eredienst in stand te houden.'

De briefschrijvers zijn ervan overtuigd dat de toekomst van kerkelijk Den Haag ligt in het in stand houden van 'kleine verbanden, die niettemin een centrum nodig hebben om aan het geloof vorm en uiting te geven'.

Zo'n centrum is Kruispunt, 'een fraai, karakteristiek en architectonisch interessant gebouw'. Ook de functie van de kerk in de wijk Mariahoeve is een pluspunt. Veel verenigingen maken er gebruik van. Sluiting of afbraak van Kruispunt zou daarom ook voor Mariahoeve een verlies betekenen. Architect Gerrit van Es, lid van Kruispunt, heeft onlangs in *Kerk in Den Haag* geopperd de banden met buurtinstellingen aan te halen om gemeenschappelijke voorzieningen op te zetten. Daardoor kunnen alle partijen kosten besparen.

JAN GOOSSENSSEN

DE VOLLEDIGE BRIEF EN ACTUELE INFORMATIE OVER DE REORGANISATIE VAN DE PGG: KERKINDENHAAG.NL

PERSONALIA

Ineke Zuurmond

is geestelijk verzorger geworden in het tehuis Maison Gaspard de Coligny. In die functie is zij predikant met bijzondere opdracht van de Haagse Protestantse Gemeente, met nauwe banden met de wijkgemeente Duinzichtkerk/Vredeskapel.

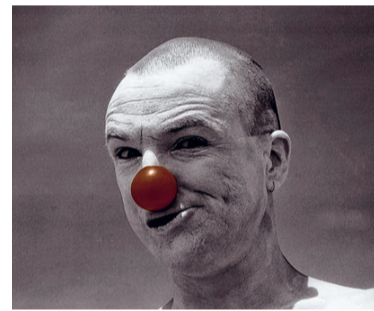
Jan Meynen

is eind januari op 75-jarige leeftijd overleden. Hij is predikant geweest van de Noorderkerk.

Muzikale monoloog 'de broer van Job'

THEATERMAKER EN THEOLOOG KEES van der Zwaard brengt een muzikale monoloog over 'de broer van Job'. De voorstelling gaat over een vader die zonder oponthoud zijn doodzieke kind bijbelverhalen vertelt, in de hoop dat het beter wordt en niet voorgoed in slaap valt. Hij belandt bij het verhaal over de bijbelse Job, die God weerwoord durfde te geven. Maar verder dan Jobs broer komt vader in zijn vertelling niet.

WOENSDAG 27 MAART, 19:30 UUR.
DE BOSKANT. OPGAVE: DEBOSKANT.NL

advertentie

DE PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE OUDE KERK IN VOOBURG ZOEKT:

KOSTER voor 12 uur in de week

ZO MOGELIJK PER 01-04-2013.

Wij zijn op zoek naar de ideale gastheer/vrouw voor onze verhuur, schoonmaakwerkzaamheden en vieringen/erediensten. De werkzaamheden zullen flexibel in de avonden plaatsvinden of in het weekend.

Vereisten: Diploma Bedrijfshulpverlening (of bereid dat te halen)

- Affiniteit met de Protestantse Kerk Nederland
- Kwaliteiten: Gastheer/vrouw zijn, het kunnen motiveren en aansturen van vrijwilligers, flexibiliteit, goede contactuele eigenschappen.

Wij bieden:

- Salaris en rechtspositie conform de landelijke regelingen van de Protestantse Kerk Nederland.
- Er is een actieve groep vrijwilligers.

Voor verdere informatie over de Oude Kerk zie onze website www.OudekerkVoorburg.nl

De functieomschrijving is op aanvraag beschikbaar.

Sollicitaties (schriftelijk of per mail) kunnen binnen veertien dagen na het verschijnen van dit blad gericht worden aan:

Protestantse Gemeente Voorburg,
p/a mw. E.H. Beimers-Jürgens,
Wilgendreef 231, 2272 ES Voorburg,
E-mail: elsbeimers@hotmail.com

BIJBELS QRS OPGESTAAN ZONDER HARTGEKLOP

Ik meende er goed aan te doen met jullie van niets anders weet te hebben dan van Jezus Christus, de gekruisigde, schrijft Paulus (vrij vertaald) in zijn brief aan de Korintiërs (1 Kr. 2,2). Als je zoiets schrijft, dan bedoel je daarmee aan te geven dat het bijzondere – de kern – van heel Jezus' leven zijn dood aan het kruis is.

De evangeliëschrijvers leggen andere accenten, maar ik vraag aandacht voor Paulus. De kruisdood was het lot van iedereen, meestal slaven, die tegen het Romeinse gezag in verzet kwam. Zo werden de gehangenen zelf een toonbeeld van de zinloosheid van hun verzet. Hier hangt een dwaas, was de boodschap. Paulus brengt Jezus' dood in verband met de wijze waarop Jezus geleefd had, namelijk als een Tora-mens. Als er één is, die zich aan het centrale gebod van de Tora had gehouden – dus de God-van-Israël, de Bevrijder-God, liefhebben met alles

wat in je is, en opkomen voor je naaste – was hij het wel. Met zijn eindeloze liefde was Jezus opgekomen voor de armen, zieken en verschoppelingen; voor ieder die leed onder de terreur van de vromen en de Romeinen. Maar omdat je 'niet twee heren kunt dienen' (zo had hij dat ook geleerd) was hij voor de overheden een bedreiging geworden. Daarom moest hij weg, het liefst nog voor Pasen, en zo hebben ze dat ook geregeld.

Jezus is 'gehoorzaam geworden tot in de dood, de dood aan het kruis' (Fil. 2,8). Tot zijn bittere einde heeft hij zich aan het grote liefdesgebed gehouden. Toen de overmacht voor hem te groot werd, gaf hij zich over aan zijn overweldigere die hem, net als de andere verzetmensen, aan het kruis hebben vastgespijkerd. Voor Paulus was Jezus' kruisdood niet alleen een teken van onmacht ('zichzelf kon hij niet redden') maar ook (en vooral) een teken van de kracht waarvan alle verworpenen der aarde het moeten hebben: die van de solidaire liefde. Zo werd een Romeinse legerhoofdman bij het sterven van Jezus de woordvoerder van allen die de kruisiging van Jezus verafschuwden: 'Deze mens was een rechtvaardige' (oftewel iemand die de Tora doet, zie Lk. 23,47). Bij hem werden de ogen geopend. In een van de brieven wordt de opstanding van Jezus uit de doden omschreven als: 'God heeft hem uitermate verhoogd' (Fil. 2,9). Dat Jezus is opgestaan betekent niet dat een dood lichaam weer levend is geworden. Het betekent ook niet dat zijn dode hart weer is gaan kloppen en dat hij weer is

gaan ademen, zodat wij zouden kunnen zeggen: 'Hier is hij weer!' Nee, niet 'weer' en niet 'nog een keer'.

Zijn opstanding zegt: er is een grotere kracht gaande dan de kracht waar mensen zich doorgaans op beroepen. Een kracht die inspireert om weerstand te bieden tegen alle mogelijke vormen van onrecht en om op te komen voor allen die geen helper hebben. Een kracht ook waardoor wij onze weg leren kennen, zodat wij weten wie we zijn en wat ons te doen staat.

GERRIT DE GROOT

Dolf Tielkemeijer, predikant van de Thomaskerk, en emeritus-predikant Gerrit de Groot schrijven om beurten een aflevering van deze theologische rubriek. De titel is een knipoog naar het befaamde boek *Bijbels ABC* van K.H. Miskotte.

Film bij vlagen huiveringwekkend

Pi als hindoe, christen en moslim

RECENSIE De veelgeprezen film *Life of Pi* daagt kijkers uit of ze, net als de hoofdpersoon, kunnen gaan geloven. Waarin? Dat mag iedereen zelf weten. Pi geeft zelf het voorbeeld.

Als jongetje werd de hindoe God Krishna er eens van beschuldigd dat hij modder had gegeten. Maar toen hij zijn mond opende voor zijn moeder, zag zij daarin geen modder maar het universum. Dit vertelt de moeder van Pi Patel, titelheld van de film *Life of Pi*, terwijl hij met zijn broer in bed tegen haar aan liggen.

Pi groeit op in Pondicherry, het Franse deel van India. De hindoeïden worden voor hem een soort superhelden. Maar hij leert ook Jezus kennen en het raadselachtige verhaal van een God die zijn eigen zoon laat lijden voor de zonden van gewone mensen. Weer later raakt hij onder de indruk van het bidden van moslims. De ontdekkings- tocht verwart Pi niet, maar brengt hem tot het besluit om hindoe, christen én moslim te worden.

Grote Oceaan

Dergelijke creatieve manieren waarop Pi omgaat met de lastige situaties waarin hij verzeild raakt, vormen de opmaat voor het leeuwendeel van de

film, die gebaseerd is op de gelijknamige roman (2001) van Yann Martel. Het gezin runt een dierentuin maar kan die niet meer draaiende houden. Ze besluiten hun geluk te gaan beproeven in Canada en vertrekken met alle dieren aan boord van een vrachtschip. Dan slaat het noodlot toe. Tijdens een machtige storm zinkt het schip. Pi blijft gespaard, maar moet zijn red-

dingsboot delen met een viertal dieren, waaronder een vervaarlijke Bengaalse tijger. Samen moeten ze zien te overleven op de Grote Oceaan. Een schijnbaar onmogelijke taak. Regisseur Ang Lee is er niet voor teruggedreind om alle registers open te trekken. De scheepsramp is verbluffend geloofwaardig in beeld gebracht en geeft de kijker het gevoel plotseling heel klein te worden tegenover het onmetelijke natuurgeweld. Ook de verschrikkingen die Pi meemaakt nadat hij alleen met de tijger is overgebleven, zijn bij vlagen huiveringwekkend.

Pi vangt een glimp op van Gods majesteit.

Door alles heen behoudt Pi zijn gevoel voor het mystieke. Hij bidt wanhopig tot God en dankt hem op zijn blote knieën als hij als vis verschijnt om hem en de tijger in leven te houden. Wanneer de sterrenhemel wordt weerspiegeld in de diepte van de oceaan, vermengen de sterren zich met flarden herinneringen uit zijn jeugd – een echo van het peilloze universum in de geopende mond van Krishna. Tijdens een spectaculaire storm breken de wolken open en krijgt Pi een glimp van Gods majesteit. Uiteindelijk leert hij zelfs te houden van de tijger, en winnen prooi en roofdier elkaars vertrouwen.

Het laatste deel van de film is, als tegenhanger van het voorgaande, juist sober in beeld gebracht en daagt de kijker, net als de lezer van het boek, uit om na te gaan of ze zelf ook kunnen geloven. Welke religie daarvoor de beste papieren heeft, is van ondergeschikt belang. De vraag of je in een ongelooflijk iets of Iemand kunt geloven, daar gaat het om. Het is de makers van de film te prijzen dat ze de technieken van CGI en 3D niet alleen hebben aangewend om een sensationeel verhaal te vertellen, maar ook om zulke wezenlijke vragen te laten stellen.

MAARTEN DAS

LIFE OF PI DRAAIT IN DEN HAAG IN PATHÉ. INFO: PATHE.NL/BIOSCOOP-AGENDA/DENHAAG#

Jan Rot over de Matthäus Passion

Wie Jan Rot wil beleven, moet deze maand naar de Doopsgezinde kerk.

JAN ROT IS EEN ALLESKUNNER. HIJ schrijft mooie popliedjes, maar vertaalde ook de Matthäus Passion in het Nederlands, waarvoor hij een gouden plaat kreeg. Dit voorjaar toert hij met zijn Grote Jan Rot show door het land. Met piano en gitaar 'stuift hij door zijn carrière'. Hij staat bekend als 'zanger en vertaler van meesterwerken'. Hij verzorgt in Den Haag een bijzondere avond, een muzikale voordracht toegespitst op de Matthäus Passion. Zijn vertaling baarde indertijd veel opzien en werd zeer gewaardeerd. De klassieke teksten blijken in het Nederlands een extra dimensie te krijgen, hoewel Bachpuristen hun wenkbrauwen fronsen bij zoveel artistieke vrijmoedigheid. Maar anderen omarmen Jan Rot als een geniale kunstenaar die meesterwerken een nieuw leven bezorgt.

AVOND MET JAN ROT, DINSDAG 19 MAART, 20 UUR. DOOPSGEZINDE KERK.

Johannes Passion in dienst Kloosterkerk

OP PALMZONDAG WORDT IN DE KLOOSTERKERK tijdens de ochtenddienst de Johannes Passion van Bach uitgevoerd. Daarmee wordt een gebruik uit Bachs tijd in ere hersteld. Bach schreef zijn Passionen niet voor de concertzaal, maar voor kerkdiensten. In vergelijking met de Matthäus Passion is de Johannes Passion muzikaal feller, maar tegelijkertijd ingetogener. Jezus komt over als een krachtige persoonlijkheid met een belangrijke boodschap. In de Matthäus Passion ligt het accent op zijn lijdensweg. Uitvoerend zijn het Residentie kamerkoor en het Bachorkest onder leiding van Jos Vermunt. Solisten zijn Stefanie True (sopraan), Andrew Hallock (alt), Daniël van Kessel (tenor) en Karel Ludvik (bas). Predikant Rienk Lanooy gaat voor in de dienst.

ZONDAG 24 MAART, 10:30 UUR.

advertentie

JOHAN WASSENAAR

VOETBEDDEN, OP-MAAT EN SCHOENEN

Prins Hendrikstraat 132 2516 HX Den Haag 070 363 75 19
info@johanwassenaar.nl www.johanwassenaar.nl

gehalte van zijn boeken met een kortelje zout nemen. Feit is dat veel kunstenaars van zijn generatie geboeid waren door deze oude gnostische 'wijsheidsreligie', die rond 1900 opbloede. Veel intellectuelen vonden het reëel bestaande christendom te beperkt. Theosofen namen bijvoorbeeld afstand van het lineaire scheppingsverhaal van de Bijbel en ontwierpen een cyclische 'kosmogonose'. Ook de schilder Mondriaan was theosoof.

Dr. Caroline de Westenholtz is de drijvende kracht achter het Louis Couperus Museum in den Haag. Zij kent Couperus' geschriften van haver tot gort en heeft zich ook verdiept in de theosofische gedachten daarin. Volgens haar heeft de theosofie Couperus zijn leven lang geboeid. Couperus heeft gezegd dat allerlei filosofische, sociale en godsdienstige vraagstukken hem na aan het hart lagen. Hij heeft zelfs een eigen scheppingsverhaal geschreven, *God en goden* (1903). Alle aanleiding dus voor De Westenholtz om in dit jubileumjaar het spirituele gedachtegoed van een van Nederlands grootste schrijvers te belichten. Volgens haar is nog veel onduidelijk, maar vanaf zijn eerste tot zijn laatste regels werd hij gedreven door een 'vonk'; noem het een levensbeschouwing die zijn hele werk doordeesemde.

VRIJDAG 22 MAART, 20 UUR. MARATHAKERK.

Louis Couperus was ook theosoof

AGENDA Het is Couperusjaar. De beroemde Haagse schrijver Louis Couperus (1863-1923) werd 150 jaar geleden geboren. Overal worden dit jaar exposities, voordrachten en andere manifestaties gehouden.

MINDER BEKEND IS DAT COUPERUS OOK THEOSOOF was. Althans, vele gedachten uit de theosofie zijn in zijn werk terug te vinden. Hoewel er ook kenners van zijn romans zijn die het theosofische

Louis Couperus

Nacht van de Hoop in Humanity House

Voor de vierde keer wordt in Den Haag met Pasen de Nacht van de Hoop gehouden, dit jaar in het Humanity House aan de Prinsegracht. Dit ervaringsmuseum wil bezoekers aan den lijve laten ondervinden hoe het is om in een conflicten- of rampengebied te verkeren. Het programma van de Nacht van de Hoop staat in het teken van 'vluchten en hoop'. Is vluchten negatief, of een manier om het heft in eigen handen te nemen en te hopen op een nieuw begin? In het holst van de nacht zijn er workshops en een programma met kunst, muziek, dans, verhalen en theater. Bezoekers stellen hun eigen programma samen en sluiten de volgende ochtend af met een ontbijt. De organisatie heeft nog vrijwilligers nodig. Aanmelding: Maria de Kruijf, mdekruijf@steknet.nl, telefoon 06-40387175.

Zaterdag 30 maart, 23:00-07:00 uur. Prinsegracht 8. Toegang € 10 (incl. ontbijt). Reserveren: nachtvandehoop.nl

COLUMN

ONTHEEMD DOOR ANTIKLIEDERTOMATEN

GEWOONTEGETROUW WILDE IK IN DE SUPERMARKT laatst bijna een rol beschuiten van het huismerk pakken. Maar deze keer dacht ik: vooruit, verwen jezelf, neem nou eens beschuiten van een Echt Merk. En dus legde ik een rol Bolletje in mijn karretje.

Thuis volgde een grote teleurstelling. Om te beginnen bleek dat het pak niet in onze beschuitbus paste. Enfin, als je één beschuit op hebt is dat leed geleden, ook al blijft er een hinderlijke rand papier uitsteken aan de bovenkant. Maar erger was dat de fabrikant iets 'handigs' had bedacht: een hapje uit iedere beschuit, zodat je hem gemakkelijk uit het pak kunt halen.

Ik was daar zeer over ontstemd. Ik eet beschuiten omdat ik ze lekker vind en omdat ik het een mooi gezicht vind: een goudbruin zuiver rond gebakken oer-Hollandse lekkernij. Ik eet ze niet omdat ze handig zouden moeten zijn. Integendeel, bij

de traditie hoort juist dat je een beetje moeizaam moet pulken om ze uit het ribbelpapier te krijgen.

Toen zag ik op het pak ook nog eens een aankondiging dat je via Bolletje voordelig nieuwe beschuitbussen kunt bekomen. Ietsje grotere dan normaal, want ja, door al die hapjes eruit voelt de fabrikant zich verplicht een beschuit extra in het pak te doen. Weg met al die leuke oude bussen, die al sinds jaar en dag een standaardformaat hebben.

Toen ik bij mijn volgende winkelbezoek langs de groenteafdeling liep, viel mijn oog op iets nieuws: 'Eindelijk! Anti-klieder-tomaten!'

Ik wist niet wat ik zag. Hoezo, kliederen tomaten? Ja, volgens de uitleg op de verpakking wel, gewone tomaten dan. Maar vanaf nu is het afgelopen met al dat vieze tomatenvocht, want antiklieder-tomaten zijn 'speciaal ontwikkeld vanwege

hun verregaande stevigheid'. Zucht.

Een tijdje daarna lag er een envelop van de gemeente op de deurmat. De nieuwe huisvuilkalender! Dacht ik. Nee, een brief waarin werd uitgelegd dat het nu nog handiger is om te achterhalen wanneer het vuil wordt opgehaald, namelijk via een internetsite.

Ach... Voorbij, voorbij de tijd dat er achter een richteeltje in de meterkast een papieren huisvuilkalender zat, die, naarmate het jaar verstreek, er steeds ruppeliger ging uitzien. Voorbij, het genot van het opbergen van het mooie, nieuwe, schone kartonnetje. Voorbij, het met een dankbaar gevoel – weer een jaar vol huisvuil overleefd – wegdoen van het oude blad.

Ik voel me steeds meer ontheemd. Eerlijke voedingswaren mogen niet meer hun eigenaardig-

heden hebben. Ze moeten in de eerste plaats handig en schoon zijn. En ik moet steeds meer websites raadplegen om te zien wat ik in het dagelijks leven allemaal moet doen.

Ik wil gewoon een bont palet van schemaatjes op een prikbord of op de koelkastdeur hebben hangen.

Ik wil gewoon met een vork rommelen om een beschuit uit de bus te kunnen pakken.

En vooral wil ik dat het tomatensap langs mijn kin druipet en grote rooie vlekken maakt op mijn witte zomerbloesje.

MARGOT C. BERENDS

MARGOT C. BERENDS SCHRIJFT EN FOTografeert, en is redactielid van Kerk in Den Haag. Zie ook MARGOTBERENDS.COM.

DE COLUMN OP DEZE PLAATS WORDT DIT JAAR DOOR GASTEN GESCHREVEN.